

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. EHG18/5633 din 12.12.2018

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la alocarea mijloacelor financiare (suma de 1254871,22 dolari SUA pentru executarea integrală a hotărârii arbitrale din 28.06.2018 a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții în cauza Mr. Zbigniew P. ș.a. vs RM)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate".

Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că „(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor".

Autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect, condiție prevăzută de art. 9 al Legii nr.239/2008 „(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]".

Proiectul înaintat spre expertizare și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pe pagina web a Ministerului Justiției: www.justice.gov.md la data de 06.12.2018, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări în privința proiectului.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web oficială indicată supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența decizională a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, „Proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la alocarea mijloacelor financiare este elaborat de Ministerul Justiției în vederea executării hotărîrii arbitrale a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții din 28 iunie 2018, în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova (ICSID Case No.ARB/16/8)".

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune ca Ministerul Finanțelor să aloce din fondul de rezervă al Guvernului, suma echivalentă în lei a 1 254 871,22 dolari SUA, pentru executarea integrală a hotărîrii arbitrale din 28.06.2018 a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (ICSID) în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se urmărește satisfacerea interesului public de a asigura executarea benevolă a hotărârii arbitrale emisă de către Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova.

În acest sens, conform pct.53 din Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state, încheiată la Washington (SUA) la 18.03.1965, hotărârile sunt obligatorii față de părți și fiecare parte trebuie să asigure executarea hotărârii potrivit termenului de executare, fapt pentru care alocarea mijloacelor bănești din fondul de rezervă constituie realizarea funcției Guvernului de a reprezenta și a exercita puterea executivă în stat, ceea ce este în interesul public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă descrie condițiile care au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, redând în acest sens principalele prevederi ale proiectului și elementele noi, precum și modul de încorporare a proiectului în cadrul normativ în vigoare.

Cu toate acestea, având în vedere costurile generate de executarea hotărârii arbitrale în cauză, care pot exercita o presiune considerabilă asupra bugetului de stat, se impune specificarea în notă a unor date despre obiectul acestei hotărâri și circumstanțele cauzei. Or, contribuabilii trebuie să cunoască datele despre cauza arbitrală și împrejurările care au determinat adoptarea unei asemenea soluții.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare din fondul de rezervă al Guvernului în cuantum de 1254871,22 dolari SUA, calculați în lei moldovenești.

Potrivit notei informative, „*la data de 8 noiembrie 2018, în vederea executării parțiale a hotărârii arbitrale din 28 iunie 2018 a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la*

Investiții (ICSID) în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 1073, prin care a împuternicit Ministerul Finanțelor să aloce din fondul de rezervă al Guvernului suma echivalentă în lei a 537 801,95 dolari SUA, ceea ce a constituit 30% din suma necesară pentru executarea integrală a hotărârii menționate.

În acest context, Ministerul Justiției a elaborat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alocarea mijloacelor financiare necesare pentru achitarea sumei restante de 1 254 871,22 dolari SUA, ce reprezintă 70% din totalul stabilit în hotărârea arbitrală din 28 iunie 2018 a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții".

Acestea fiind menționate, autorul nu a precizat dacă mijloacele financiare respective sunt disponibile sau nu în fondul de rezervă al Guvernului, fiind iminent riscul ca reglementările propuse să nu realizeze finalitatea scontată.

Prin urmare, se constată că implementarea proiectului va necesita mijloace financiare din fondul de rezervă al Guvernului, iar autorul a argumentat, din punct de vedere economico-financiar, sursa și necesitatea alocării sumei menționate mai sus, însă nu a menționat despre disponibilitatea sumei necesare în fondul de rezervă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Urmare a aprobării proiectului, Ministerului Finanțelor îi va reveni sarcina de a aloca din fondul de rezervă suma echivalentă în lei a 1254871,22 dolari SUA, constituind 70% din suma necesară pentru executarea hotărârii arbitrale adoptată la 28 iunie 2018 de Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (ICSID) în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova.

Reglementarea respectivă se încadrează în specificul atribuțiilor de activitate a Ministerului Finanțelor.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune ca Ministerul Finanțelor să aloce din fondul de rezervă al Guvernului, suma echivalentă în lei a 1 254 871,22 dolari SUA, pentru executarea integrală a hotărârii arbitrale din 28.06.2018 a Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor Relative la Investiții (ICSID) în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC, and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova.

Deși, în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție, proiectul nu conține prevederi coruptibile, atenționăm autorul asupra necesității completării notei informative cu date privind existența mijloacelor financiare suficiente în fondul de rezervă al Guvernului pentru a putea fi alocate conform prevederilor proiectului. Necunoașterea disponibilității mijloacelor financiare ale fondului de rezervă riscă să determine un caracter declarativ al proiectului, iar scopul acestuia să nu fie atins.

Totodată, se impune specificarea în notă a unor date despre obiectul litigiului și al hotărârii arbitrale pentru executarea căreia se alocă mijloace financiare, pentru a asigura transparența cheltuielilor.

12.12.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Ilie Creciun , Inspector principal